

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра історії, теорії музики та
методики музичного виховання

***ОСНОВИ МУЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ І ХОРЕОГРАФІЇ З
МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ***

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Рівне – 2009

ББК 85.31 р
К 17
УДК 78+792.8(07)

ОСНОВИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ХОРЕОГРАФІЇ
З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ: Навчально-методичні
матеріали / Укладач: С.А. Колесніков. – Рівне: РДГУ, 2009. – 66 с.

Укладач:

Колесніков С.А. кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри історії, теорії музики та
методики музичного виховання РДГУ

Рецензенти:

Буцяк В.І. кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри гри на музичних інструментах
РДГУ

Відповідальний за випуск:

Крижановська Т.І. доцент, завідувач кафедри історії, теорії
музики та методики музичного виховання
РДГУ

Затверджено на засіданні кафедри історії, теорії музики та
методики музичного виховання РДГУ (*протокол № 5 від 15.12.2009 р.*)

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчально-методичний посібник «Основи музичного виховання та хореографії з методикою викладання» розроблений згідно з державним стандартом початкової загальної освіти в галузі «Мистецтво». Зміст посібника розкриває місце музики в житті суспільства, особливості реалізації її функцій, зокрема виховної; визначає історичну етапність у формуванні системи музичного виховання; накреслює основні методичні аспекти викладання музики в початкових класах.

Під впливом музики у дітей та молоді підвищується інтерес до прекрасного, формується естетичне сприйняття творів суміжних мистецтв та явищ сучасного життя.

На заняттях з курсу «Основ музичного виховання та хореографії з методикою викладання» студенти педагогічного факультету отримують знання з важливих проблем теорії методики музичного виховання, вивчають шкільну програму «Музика», оволодівають знаннями, щодо планування та організації уроків. Педагогічна практика студентів у школі є центральною ланкою, яка пов'язує даний курс з загальноосвітньою школою.

Матеріал посібника укладений на кращих досягненнях вітчизняних педагогів-музикантів (Ростовський О.Я., Печерська Є.П., Гумінська О.О., Яскулко М.К.) і ґрунтується на методичному фундаменті сучасних наук: мистецтвознавства, музикознавства, педагогіки, психології.

Досить важливою особливістю музичного мистецтва є те, що воно здатне впливати на емоційні стани людини, що є цінним підґрунтям для педагогічного впливу на формування ціннісних орієнтацій у підростаючого покоління. У зв'язку з цим *мета* пропонованої курсу – готувати вчителя початкової школи, здатного на високому рівні здійснювати урочну, позаурочну та позашкільну роботу з музичного виховання. Водночас методичний посібник призначений раз'язувати наступні завдання:

Навчальні:

- забезпечення знаннями з історії, теорії, методики музичного виховання та хореографії, формування вмінь застосовувати їх на практиці;

- розвиток навичків науково-дослідної роботи з музичного виховання та вміння впроваджувати ці результати в практику роботи з дітьми;
- формування художньо-естетичної ерудиції на основі оволодіння знаннями про основні види та жанри музики з проведенням паралелей з іншими видами мистецтва;
- опанування методами та прийомами, необхідними для музичного виховання учнів початкової школи; накопичення художнього досвіду;
- формування музичного мислення та здатності до художньо-музичного пізнання дійсності;
- розвиток ціннісних орієнтацій у музичному мистецтві, розуміння специфіки художньо-образної мови різних його видів, елементарних умінь та навичок художньо-творчої діяльності;
- формування навичок музично-педагогічного самовдосконалення.

Виховні:

- розвинути у студентів педагогічного факультету інтерес до проведення уроків музики в початкових класах;
- формування культури художнього сприйняття, тобто, особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва, здатності до його переживання, потреби у художньо-творчій самореалізації;
- виховання світоглядних уявлень і вміння формувати у школярів розуміння зв'язку музики з іншими видами мистецтва, які породжені життям.

Розвиваючі:

- формування навичок музично-естетичного сприйняття музичних творів у студентів педагогічного факультету;
- розвиток вміння планувати та проводити уроки музики в 1-4 класах, здійснювати аналіз та самоаналіз уроків музики;
- формування навичок контролю за розвитком школярів молодших класів;
- розвиток спеціальних музичних здібностей;
- стимулювання до художньо-творчої активності.

У формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя особливе значення мають лекційні заняття, де різноаспектно розкриваються теоретичні основи музичного виховання.

У процесі практичних занять у студентів формуються вміння розробляти конспекти уроків музики, вільно оперувати художньо-ілюстративним матеріалом, знаходити контакт з аудиторією тощо.

Основні принципи запропонованої методики:

- єдність навчання і виховання у художньо-творчому розвитку студентів;
- єдність теорії та практики;
- цілісність знань, уявлень про мистецтво як форму відображення картини світу.

Головними формами навчального процесу є лекційні, практичні, лабораторні заняття, самостійна та індивідуальна робота, контрольні-екзаменаційні заходи. Виходячи з особливостей Болонської системи підготовки спеціалістів для вищої школи, важливе місце у посібнику відводиться самопідготовці студентів. Після кожної лекції у посібнику надається список літератури, необхідний для самостійної роботи студентів. Для полегшення роботи над засвоєнням матеріалу, який вивчається в кінці кожної теми, визначені контрольні завдання та запитання.

Курс викладається на засадах кредитно-модульної системи.

Тематичний план курсу

	Змістовний модуль. Тема	Л	П	Л
1	Змістовний модуль 1.			
1.1	Місце музики в житті суспільства	2	2	2
1.2	З історії музичного виховання	2	4	
	<i>Всього годин за модуль</i>	4	6	2
	Змістовний модуль 2			
2.3	Мета, завдання, зміст та методи музичного виховання	2	2	4
2.4	Урок музики як основна форма музичного виховання	2	4	
	<i>Всього годин за модуль</i>	4	6	4
	Змістовний модуль 3			
3.5	Основні види музичної діяльності, що використовуються в процесі уроків музики в початковій школі	2	2	2
3.6	Музичні здібності та їх розвиток у молодшому шкільному віці.	2	4	
	<i>Всього годин за модуль</i>	4	6	2
	Змістовний модуль 4			
4.7	Становлення та розвиток хореографічного мистецтва	2	2	4
4.8	Позакласна та позашкільна робота з музичного виховання у початкових класах	2	4	
	<i>Всього годин на модуль</i>	4	6	4
	<i>Всього годин за курс</i>	16	24	12

Робоча програма
з курсу основи музичного виховання

Тематика лекцій	Год.	Тематика та завдання практичних занять	Год.
Місце музики в житті суспільства. Роль мистецтва в житті суспільства. Способи та засоби відтворення дійсності різними видами мистецтва. Вплив музики на емоційний та духовний світ людини	2	Звук та його фізичні особливості. Нотний стан, ключі, ноти. Темп, тембр, динамічні відтінки, штрихи. Мелодія та ритмічний рисунок – головні засоби музичної виразності	2
З історії музичного виховання. Музична культура стародавнього Єгипту. Музична культура скіфського періоду. Музична культура в дохристиянській язичницький період. Музична культура в період початку християнського періоду.	2	Тривалість та розміщення нот. Нота з крапкою. Сильні та слабкі долі в музиці. Метр, розмір 2/4. Диригентська схема на 2/4. Сильні та слабкі долі такту. Написання простого ритмічного рисунка в розмірі 2/4. Проплескування в розмірі 2/4.	2
Мета, завдання, зміст та методи музичного виховання. Методика музичного виховання як наука. Головні принципи, що лежать в основі методики музичного виховання.	2	Написання нот в розмірі 2/4 та 3/4. Диригування схеми в розмірах 2/4 та 3/4. Гра на дитячих музичних інструментах.	2
Урок музики як основна форма музичного	2	Розмір 3\4. Написання ритмічного ри–	4

<p>виховання. Відмінність уроків музики від інших навчальних предметів. Основні види музичної діяльності, які застосовуються на уроках музики. Вплив уроків музики на внутрішній світ учнів. Роль учителя в ефективності проведення уроків музики.</p>		<p>сунка. Слухання музичних творів у цьому розмірі. Сольфеджування нескладних вправ в розмірі 3/4. Диригування у розмірах 2/4 та 3/4. Розспівки, поспівки. Робота над диханням, артикуляцією. Написання нескладних ритмічних диктантів.</p>	
<p>Основні види музичної діяльності, що використовуються в процесі уроків музики в початковій школі. Слухання музики, хорový спів, гра на дитячих музичних інструментах у процесі уроку музики. Особливості музичного сприймання дітей молодшого шкільного віку. Педагогічні умови – основа керівництва сприймання музики школярами.</p>	2	<p>Вивчення пісень шкільного репертуару. Методика вивчення пісні. Прийоми які використовуються для ефективного вивчення пісні. Методика проведення слухання музики. Визначення характеру музичного твору в процесі слухання музики.</p>	4
<p>Музичні здібності та їх розвиток у молодшому шкільному віці. Поняття «музичні здібності». Музичні задатки. Діагностика музичних здібностей. Музикальність – компонент музичної обдарованості, який необхідний</p>	2	<p>Вивчення ігр-драматизацій, дидактичних ігр та рухливих ігр. Використання наочних посібників.</p>	4

<p>саме для занять музичною діяльністю. Структура музикальності.</p> <p>Б.М. Теплов основоположник музичної психології. Методи розвитку звуковисотного слуху у дітей молодшого шкільного віку.</p>			
<p>Становлення та розвиток хореографічного мистецтва.</p> <p>Зміст та форми хореографічного мистецтва.</p> <p>Види сучасного балету.</p> <p>Характеристика та класифікація українського народного танцю.</p> <p>Розвиток хореографії в українській діаспорі.</p>	2	<p>Вивчення основ класичного танцю.</p> <p>Знайомство з I та II позиціями. Батман-танцю, гранд-батман, жете.</p>	4
<p>Позакласна та поза-шкільна робота з музичного виховання у початкових класах.</p> <p>Взаємозв'язок між урочною та позаурочною музичною діяльністю молодших школярів.</p> <p>Групові форми позакласної музичної роботи у школі. Шкільний хор.</p> <p>Робота з музичними ансамблями. Робота з солістами. Взаємодія сім'ї та школи у музичному вихованні дітей.</p>	2	<p>Знайомство з елементами народного танцю.</p> <p>Елементи метелиці, козачка, гопака.</p>	2

Зміст курсу Змістовний модуль 1

1.1. МІСЦЕ МУЗИКИ В ЖИТТІ СУСПІЛЬСТВА

Роль мистецтва в житті суспільства. Мистецтво як особлива форма суспільної свідомості та творчої діяльності людини. Види та форми мистецтва. Спільні риси та відмінності у різних видів мистецтва. Способи та засоби відтворення дійсності різними видами мистецтва. Місце музики серед інших видів мистецтв. Особливості музичного мистецтва. Музика як часове мистецтво. Вплив музики на емоційний та духовний світ людини. Засоби музичної виразності, як основні носії музичної. Мелодія та ритмічний рисунок – головні засоби музичної виразності. Другорядні засоби музичної виразності та їх роль у створенні музичного образу. Спільність та відмінність музики та людської мови. Вплив музики на почуття людини. Основні емоційні стани людини.

Музичне мистецтво як засіб формування здатності сприймати, розуміти, інтерпретувати й оцінювати твори мистецтва, розвитку музичних здібностей, творчої активності, виконавської майстерності. Розширення музичного кругозору, пізнання краси в житті та мистецтві; осягнення зв'язків музики з життям, стильові жанрові, інтонаційні сторони музичного мистецтва; формування системи знань про сутність музичного мистецтва як результат спілкування особистості з музикою.

Поняття „класична музика”. Відмінність класичної музики від інших видів музичного мистецтва. Особливості сприйняття класичної музики. Умови, необхідні для сприймання класичної музики. Народна музика. Народна пісня. Особливості народної творчості. Естрадна музика, естрадна пісня. Творчість сучасних зарубіжних та українських естрадних композиторів.

Прикладні функції музичного мистецтва: рекреаційна, розважальна, музикотерапевтична.

Духовні функції музичного мистецтва: пізнавальна, виховна, естетична.

Роль засобів масової інформації у здійсненні виховних, пізнавальних та естетичних завдань музичного мистецтва. Сучасна інформаційна музична політика засобів масової інформації.

Словник ключових понять

Виховання – організований процес цілеспрямованого впливу на особистість з метою засвоєння знань про соціальні норми і цінності, вироблення емоційно-ціннісного ставлення до них та набуття вмінь застосування їх у власній поведінці.

Класична музика(академічна) – музичні твори, які відповідають високим художнім вимогам – змістовні, ідейні, з досконалою формою, перевірені часом, що увійшли до світової скарбниці музичного мистецтва.

Мистецтво – особлива форма суспільної свідомості та творчої діяльності людини.

Музика – вид мистецтва, в якому художній образ втілений у звукових інтонаціях.

Контрольні завдання та запитання:

1. Що таке мистецтво?
2. Які ви знаєте види та форми мистецтва?
3. В чому проявляються особливості музичного мистецтва?
4. Що таке засоби музичної виразності?
5. Чим відрізняються основні засоби музичної виразності від другорядних?
6. Які спільні риси та відмінності музичної і людської мови?
7. Які ви знаєте основні психічні стани людини?
8. Яку роль відігравала музика в житті Стародавньої Греції?
9. Погляди Платона та Аристотеля на роль музики в житті суспільства.
10. Як ви розумієте поняття „класична музика”?
11. Яка роль пісні у вихованні людини?
12. Які ви знаєте функції музики?
13. Яку роль відіграють засоби масової інформації у музичному вихованні молоді?

Список використаної літератури:

1. Догель И.М. Влияние музыки на человека и животных. – Казань, 1988.
2. Духовність і музична культура майбутніх вчителів музики // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 4.
3. Панкевич Г.И. Звучащие образы. – М., 1977.
4. Сохор А.Н. Воспитательная роль музыки. – К.: Музыка, 1977.
5. Сохор А.Н. Музыка и общество. – М., 1975.
6. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою: Монографія. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2008.

1.2. З ІСТОРІЇ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Музична культура стародавнього Єгипту. Малюнки на гробницях фараонів, які свідчать про існування музичного мистецтва. Хейрономія – прообраз відносної системи музикування. Хіротом як вчитель, диригент, музичний керівник в стародавньому Єгипті. Роль та місце музики в Давній Греції. Музика як невід’ємна частина грецької поезії, драми, танцю. Погляди філософа Платона щодо ролі музики в житті суспільства. Музика в житті воїнів, філософів, рабів та вільних громадян. Аристотель про єдність духовного та фізичного. Виховна спрямованість музики в античній культурі. Музика як посередниця між Богом та людиною в середньовічні часи. Розуміння музики як автономного мистецтва не зумовленого космічними та божественними канонами в часи відродження. Музика як відтворення руху, простору і часу. Її звернення до внутрішнього світу слухача – основні ідеї музичного світогляду Нового часу. Усвідомлення музичної творчості як засобу самовираження особистості (XX с.)

Найдавніші знахідки музичних інструментів: сопілки, дудочки, ударні інструменти епохи палеоліту. Музична культура скіфського періоду.

Музична культура східних слов’ян. Календарна та родинна обрядовість. Музична культура християнського періоду.

Свідчення арабських вчених про проведення богослужінь в Стародавній Русі. Фрески Софіївського собору як відображення музичного мистецтва Київської Русі. Староруська музично-поетична композиція. Хоровий церковний спів раннього середньовіччя. Знаменний розспів – перша староруська система культового співу. Доместики – перші вчителі церковного співу. Музичні інструменти Київської Русі. Скоморохи як носії народної музичної культури давньоруського періоду. Вклад інших народів у розвиток музичної культури Київської Русі.

Три напрями в стародавньому церковному співі стародавньої Русі: провізантійський, антиподний та демократичний.

Виникнення та розвиток нотописання. Стародавні ієрогліфи. Невми як особливі позначення музичних звуків. Фінікійські літери. Мензуральна нотація. Вклад Гвідо Д'Ареццо в розвиток нотописання. Чотирилінійна система нотописання. Гексахорд. „Київські знамена” – вітчизняний аналог європейської системи нотопису.

XVII – золота доба в розвитку музичної культури України. Становлення та розвиток вокально-пісенної творчості. Перші козацькі школи музики (січова козацька школа). Універсал Богдана Хмельницького про створення шкіл кобзарів та лірників серед козацтва. Внесок братських шкіл в розвиток музичної культури. Введення та поширення партесного співу в Україні. Поширення партесного співу в Росії.

Поява першої друкованої нотної книжки „Ірмологіон” у Львові. (1706 р).

Політика Петра I про наближення Росії до Європи та її позначення на розвитку музичної культури в Україні. Глухівська музична школа – перший острівок підготовки фахівців з музичного мистецтва в Україні. Розвиток музично-педагогічної думки в Києво-Могилянській академії. Вклад М.Ділецького в розвиток музичного виховання. Мандрівний філософ-просвітитель Г.Сковорода. Педагогічні погляди музиканта.

Друга половина XVIII початок XIX ст. – новий етап в розвитку хорового співу. Зародження опери, симфонії та камерно-вокальної музики. Березовський М. – основоположник циклічного хорового концерту. Твір М.Березовського „Не

отвержи меня во время старости”. Творчість А.Веделя. Його твір „Херувимська”. Кріпацькі інструментальні капели в Україні.

Микола Лисенко – основоположник української класичної музики. Його опери „Наталка-Полтавка” та „Тарас Бульба” – перші вітчизняні опери. Дитячі опери – „Коза-дереза”, „Пан Коцький”, „Зима і Весна”, „Котик і Півник”. Педагогічні ідеї М.Лисенка.

Система музичного виховання в кінці XIX століття.

Педагогічна спадщина К. Стеценка. „Шкільний співаник”, „Початковий курс навчання дітей нотного співу”, „Записки з педагогіки”.

Верховинець В.М. „Весняночка”. Педагогічні погляди українських композиторів Ф.Колесси, С.Людкевича, К.Стеценка. Вклад М.Леонтовича в українське хорове мистецтво. Педагогічна діяльність митця.

Словник ключових понять:

Доместики – вчителі музики, керівники церковних хорів.

Невми – особливі позначення музичних звуків на письмі, що використовувались в багатьох країнах.

Партесний спів – спів по партіях на чотири та більше голосів.

Хейрономія - прообраз релятивної музичної системи, яка використовувалась в Стародавньому Єгипті.

Хіротом - вчитель, диригент, музикант в Стародавньому Єгипті.

Важливі дати в історії музичного виховання

1026 – італійський вчитель музики Гвідо де Арещо запровадив шестиступеневий гексахорд.

1586 – була відкрита перша братська школа у Львові, яка називалась „Ставропігія”.

1675 – видана відома праця М.Ділецького „Грамматика мусікійська”.

1707 – поява першої друкованої нотної книжки у Львові під назвою „Ірмологіон”.

1738 – у Глухові відкривається перша спеціальна музична школа з підготовки кваліфікованих співаків-регентів, яка пізніше була приєднана до Придворної капели у Петербурзі.

1883 – при Київському Музичному Товаристві було відкрито музичне училище.

1904 – відкриття М.Лисенком музично-драматичної школи.

1908 – в Одесі скрипаль П.Столярський відкрив музичну школу для обдарованих дітей.

Контрольні завдання та запитання:

1. Знахідки, що підтверджують ознаки існування музичної культури на терені нашої держави.
2. Музична писемність на території Стародавньої Русі.
3. Музична культура за часів язичництва.
4. Роль християнства в розвитку співу.
5. Гвідо Д'Ареццо та його роль в розвитку ното писання.
6. Що таке невми, крюки?
7. Позначення звуків у старослов'ян.
8. Братства та їх роль у становленні музичної культури.
9. Розвиток пісенної традиції у Запорізьській Січі.
10. Києво-Могилянська Академія та її роль у розвитку партесного співу.
11. Поширення партесного співу у XVII-XVIII століттях.
12. М.Березовський, Д.Бортнянський, А.Ведель та їх вклад в розвиток партесного співу.
13. М.Лисенко основоположник вітчизняної класичної музики.
14. Українські композитори XIX-XX століття.

Список використаної літератури:

1. Аркас М. Історія України-Русі. – К.: Вища школа, 1993.
2. Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К., 1994.
3. Іванов В.Співацька освіта в Україні XVIII ст. – К., 1992.
4. Корній Л. Історія української музики // Видав. Коць М.П. – К., 2001.
5. Крижанівська Т.І., Пелячик І.Ф. Духовна музика в загальноосвітній школі: історія, традиції, новації: Навч.-метод. посібник для студентів муз.-пед. ф-тів та

- вчителів музики. – Рівне: ВАТ „Рівненська друкарня”, 2004.
6. Майбурова К.В. Глухівська школа півчих XVIII ст., її роль у розвитку музичного професіоналізму на Україні // Українське музикознавство. – В.6. – К., 1971.
 7. Пономаренко М.І. Педагогічна і творча діяльність українських композиторів у музично-естетичному вихованні школярів // Довідково-методичний посібник для вчителів музики. – Рівне, 1996.
 8. Рогов А. Музыкальная эстетика России XI-XVIII веков. – М., 1973.
 9. Шреер-Ткаченко О.Я. Історія української дожовтневої музики. – Т. 1. – К.: Музична Україна, 1980.

Змістовний модуль 2

2.1. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ЗМІСТ ТА МЕТОДИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Теорія, історія, методика та практика – головні складові музичної педагогіки.

Методика музичного виховання як наука. Науки, на які спирається методика музичного виховання: педагогіка, психологія, мистецтвознавство, музикознавство, естетика, фізіологія. Головні принципи, що лежать в основі методики музичного виховання: єдність емоційного та свідомого, художнього та технічного, ладового та ритмічного почуття. Зв'язок методики музичного виховання з іншими предметами.

Мета музичного виховання в загальноосвітній школі. Музична культура в суспільстві. Музична культура особистості. Складові музичної культури.

Завдання музичного виховання. Формування знань, умінь та навичок. Розвиток музичних здібностей. Інтерес до музики - головна умова для успішних занять музикою. Розширення музичного досвіду.

Зміст музичного виховання:

1 клас

1 чверть. Тема „Які почуття передає музика”. У школярів формується узагальнене уявлення про музику.

2 чверть. Тема „Про що розповідає музика”. Учнів зосереджують на виражальності змісту музичних жанрів. Дітей активніше вводять у світ активних переживань

3 чверть. Тема „Як розповідає музика”. Учнів знайомлять з елементарними засобами музичної виразності.

4 чверть. Тема „Про що і як розповідає музика”. Продовжують знайомити дітей із засобами музичної виразності.

2 клас

1 чверть. Тема „Три жанри в музиці”. Знайомлять дітей з основними музичними жанрами, з їх характерними ознаками.

2 чверть. Тема „Про що говорить музика”. Знайомлять дітей зі змістом музики. Як музика змальовує наше оточення.

3 чверть. Тема „Куди ведуть нас три жанри”. Показуємо, як вони переростають у великі музичні форми. Ознайомлюємо учнів з симфоніями, балетами, операми.

4 чверть. Тема. „Що таке музична мова”. Ознайомлюють дітей з елементами музичної мови. Опрацьовуються прийоми правильного співочого дихання.

3 клас

1 чверть. Тема „Пісня, танець, мари переростають у пісенність, танцювальність, маршовість”. Поглиблюється розуміння проникнення трьох жанрів у велику музику. Подальше вироблення кантиленного співу.

2 чверть. Тема „Інтонація”. Інтонація в музиці порівнюється з інтонацією в мові, посилюються навички її відчуття.

3 чверть. Тема „Розвиток музики”. Удосконалюється відчуття інтонації. Аналізується її розвиток у зв'язку з її виражальністю.

4 чверть. Тема „Будова музики”. Накопичується досвід сприймання. Розвивається відчуття контрастності музики.

4 клас

1 чверть. Тема „Музика мого народу”.

2 чверть, Тема «Музика мого народу». Вивчаються різноманітні народні пісні, танці, твори вітчизняних композиторів, продовжується аналіз їх будови, жанру, характеру.

3 чверть. Тема „Між музикою мого народу та музикою інших народів немає неперехідних кордонів”. Знайомляться з народною та професійною творчістю зарубіжних композиторів, аналізують та порівнюють їх зі зразками вітчизняних композиторів.

4 чверть. Тема „Музика – зв'язок з іншими народами” є розширенням матеріалу третьої чверті. Поглиблюється музичний досвід, розвивається розуміння того, що музика грає велику роль у спілкуванні між народами.

Метод – це спосіб досягнення будь-якої мети, сукупність прийомів та операцій практичного та теоретичного засвоєння дійсності.

Методи, які використовуються в музичній педагогіці:

Словесні методи (бесіда, розповідь, дискусія).

Наочні методи (таблиці, малюнки, схеми, репродукції).

Метод роздумів про музику.

Метод забігання вперед та повернення до вивченого.

Метод творчого пошуку.

Метод музичного узагальнення.

Метод порівняння (порівнюються музичні твори, музичні явища).

Метод створення художнього контексту.

Метод моделювання художньо-творчого процесу.

Метод інтонаційно-стильового осягнення музики.

Словник ключових понять:

Музичне виховання – систематичний цілеспрямований розвиток музичної культури та музичних здібностей людини, виховання емоційного відгуку на музику, глибокого, цілісного переживання її змісту, процес передачі суспільно-історичного досвіду музичної діяльності новому поколінню.

Музикальність – комплекс вроджених задатків, що створюють основу для розвитку в людини музичного смаку, здатності повноцінно сприймати музику, виконувати музику, можливості стати професійним музикантом.

Контрольні завдання та запитання:

1. Які компоненти включає музична педагогіка.
2. Чому методика музичного виховання вважається наукою?
3. На які науки спирається методика музичного виховання?
4. Що є спільного між методикою та педагогікою?
5. На які принципи спирається методика музичного виховання?
6. Сформулюйте мету музичного виховання?
7. Які компоненти складають музичну культуру особистості?
8. Сформулюйте завдання музичного виховання?
9. В чому зміст музичного виховання?
10. Що таке метод?
11. Охарактеризуйте методи музичного виховання.

Використана література:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе. – М., 1983.
2. Апраксина О.А. Методика музыкального воспитания в школе. – М., 1983.
3. Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К: ІСДО, 1994.
4. Газман О., Харитоновна Н. В школу – с игрой: Кн. для учителя. – М., 1991.
5. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль, 2005.
6. Кабалевский Д.Б. Воспитание ума и сердца. – М., 1984.
7. Кабалевський Д.Б. Про трьох китів та інші цікаві речі. – К., 1980.

2.2. УРОК МУЗИКИ ЯК ОСНОВНА ФОРМА МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Спільні риси уроків музики з іншими навчальними дисциплінами. Відмінність уроків музики від інших навчальних предметів. Основні види музичної діяльності, які застосовуються на уроках музики: слухання музики, спів, гра на музичних інструментах, музично-ритмічні рухи.

Атмосфера, що характерна для уроків музики. Вплив уроків музики на внутрішній світ учнів. Роль учителя в ефективності проведення уроків музики. Сучасні технічні засоби, які використовуються в процесі уроку музики. Мета і завдання уроку, перспективне планування уроків музики. Планування розвиваючих завдань.

Дидактичні вимоги до уроку:

1. Чіткість навчальної мети.
2. Єдність навчальних та виховних завдань.
3. Правильний добір навчального матеріалу до кожного розділу уроку.
4. Підбір доцільних методів, прийомів і засобів при проведенні уроку.
5. Організаційна чіткість уроку.
6. Поєднання колективної, групової та індивідуальної форм роботи.
7. Змістовність, емоційність, різноманітність та гнучкість прийомів і методів роботи.
8. Обладнання уроку музики.
9. Різноманітність форм домашніх завдань та їх оцінок вчителем.
10. Облік успішності, поєднання різних форм обліку.
11. Підготовка вчителя до уроку.

СТРУКТУРА УРОКУ:

Урок №... , Дата проведення...

Тема уроку:

Мета уроку: навчальна виховна, розвиваюча.

Тип уроку: комбінований.
 Методи, використані на уроці:
 Обладнання:

№	ХІД УРОКУ
1	Вхід учнів до класу під музику (пісня, марш.)
2	Музичне вітання.
3 4	<p>Спів Розспівування класу. <i>Перевірка домашнього завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Заспівати вивчену пісню; • Прочитати слова пісні; • Розповісти, складене за змістом прослуханого музичного твору, оповідання, казку тощо.
5	<p><i>Розучування або продовження вивчення пісні:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступна бесіда; 2. Показ пісні; 3. Розучування мелодії і спів фразами, робота над складними місцями; 4. Бесіда за матеріалом пісні.
6	<p><i>Повторення раніше вивченого матеріалу.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виразне виконання твору; 2. Втілення художнього образу; 3. Удосконалення навичок і т.д.
7	<p>Музична грамота: теорія і сольфеджіо на матеріалі уроку і згідно з тематичним планом.</p>
8	<p>Слухання музики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вступна бесіда про композитора і твір; 2. Показ твору; 3. Аналіз засобів музичної виразності у зв'язку з музичною образністю. 4. Бесіда після прослуховування.

9	<i>Закріплення матеріалу:</i> що вивчали на уроці, яка тема уроку, що вчили і знають з музичної грамоти.
10	<i>Домашнє завдання:</i> вивчити слова, мелодію пісні, намалювати малюнок до пісні, створити оповідання до прослуханого музичного твору. Підсумок уроку: Висновки:

Типи уроків музики:

Традиційні:

1. Організаційний;
2. Комбінований;
3. Домінантний;
4. Комплексний;
5. Контрольно-перевіряючий;
6. Підсумковий.

Нетрадиційні:

1. Урок-оркестр;
2. Урок –конкурс;
3. Урок - круглий стіл;
4. Урок - картинна галерея;
5. Урок КВК.

Контрольні завдання та запитання:

1. Що є спільного між уроком музики та іншими навчальними предметами в школі?
2. Які особливості має урок музики в порівнянні з іншими шкільними предметами?
3. Які предмети найбільш наближені за своєю формою та змістом до уроків музики в школі?
4. В чому проявляється вплив уроків музики на духовний світ молодшого школяра.
5. Охарактеризуйте роль вчителя в проведенні уроків музики.

6. Назвіть види діяльності, які використовуються в процесі уроку музики.
7. Назвіть сучасні технічні засоби, що використовуються в процесі уроку музики.
8. Які дидактичні вимоги ставляться до уроків музики?
9. Розкажіть про структуру уроку музики.
10. Які є традиційні уроки?
11. Які ви знаєте нетрадиційні уроки музики?

Список використаної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе. – М., 1983.
2. Амонашвили Ш. Здравствуйте, дети: Пособие для учителя. – М., 1983.
3. Апраксина О.А. Методика музыкального воспитания в школе. – М., 1983.
4. Асафьев Б.В. Музыкальная форма как процесс. – Л., 1971.
5. Баренбойм Л.А. Путь к музицированию. – Л., 1973.
6. Буц Л. Рухливі ігри під музику. – К., 1978.
7. Вейс П. Опыт применения наглядных пособий на уроках сольфеджио: Относительная сольмизация и музыкальная педагогика. – Л., 1967.
8. Верещагіна А., Жовчак З. Методика викладання музики на релятивній основі у першому класі: Посібник для вчителів музики загальноосвітніх шкіл. – К., 1977.
9. Верховинець В. Весняночка. – К., 1989.
10. Ветлугина Н. Музыкальное развитие ребенка. – М., 1967.
11. Ветлугина Н.Л. Развитие музыкальных способностей дошкольников в процессе музыкальных игр. – М., 1958.
12. Выготский Л. Психология искусства. – М., 1986.
13. Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1994.
14. Газман О., Харитоновна Н. В школу – с игрой: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1991.

15. Гоголь Н. Пізнавальна діяльність школярів на уроках музики // Початкова школа. – 1999. – № 8.
16. Гончаров И. Эстетическое воспитание школьников средствами искусства и действительности. – М., 1987.
17. Гродзенская Н.Л. Школьники слушают музыку. – М., 1969.
18. Дмитриева Л.Г., Черноиваненко Н.М. Методика музыкального воспитания в школе. – М., 1989.
19. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль, 2005.
20. Дорошенко Т. Ігри у навчанні музики // Початкова школа. – 1996. – № 9.
21. Жданова Т. Игровой метод в развитии музыкально-просветительских интересов младших школьников в детском хоре // Музыкальное воспитание в школе. – М., 1978. – Вып. 13.
22. Жуковская Р. Игра и ее педагогическое значение. – М., 1975.
23. Зеленецька І. Музично-дидактичні ігри на уроках // Початкова школа. – 1999. – № 4.
24. Кабалеvский Д.Б. Воспитание ума и сердца. – М., 1984.
25. Кабалеvський Д.Б. Про трьох китів та інші цікаві речі. – К., 1980.

Змістовний модуль 3

3.1. ПОЗАКЛАСНА ТА ПОЗАШКІЛЬНА РОБОТА З МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Взаємозв'язок між урочною та позаурочною музичною діяльністю молодших школярів. Масові форми позакласної музичної роботи. Музичні свята у школі. Музичні лекторії. Методичні аспекти їх підготовки. Групові форми позакласної музичної роботи у школі. Дитяча опера як одна із форм позакласної роботи з молодшими школярами. Опері для дітей молодшого шкільного віку. Особливості роботи над їх постановкою

Шкільний хор. Робота з музичними ансамблями. Робота з солістами. Репертуар для хору, ансамблів, солістів. Аналіз

виступів. Вимоги до проведення репетицій. Музика у групі продовженого дня. Дитячі музичні школи. Взаємозв'язок музичних шкіл із загальноосвітніми. Спільні заходи позашкільної музично-виховної роботи.

Взаємодія сім'ї та школи в музичному вихованні дітей. Проведення з батьками лекцій, бесід на музичну тематику. Створення домашньої фонотеки. Вибір музичних інструментів для домашнього музикування.

Контрольні завдання та запитання:

1. Доведіть спільність мети та завдань урочної та позакласної роботою.
2. Які ви знаєте форми позакласної та позашкільної роботи з музичного виховання?
3. Які ви знаєте дитячі опери?
4. В чому проявляються особливості дитячої опери?
5. Які музичні свята проводяться у школі?
6. Які вокальні колективи молодших школярів можна організувати в школі?
7. Що потрібно враховувати при підборі репертуару для хору молодших школярів?
8. Як потрібно організовувати музичну діяльність в групі продовженого дня?
9. Що потрібно знати батькам про музичне виховання молодших школярів в сім'ї?
10. Зміст музичної фонотеки.

Список використаної літератури

1. Верховинець В. Весняночка. – К., 1989.
2. Використання ігрових форм виховання в позакласній роботі з молодшими школярами / Упор. Г.Тарасенко, Н.Вакарчук. – Вінниця: ВДПУ, 2001.
3. Дмитриева Л.Г., Черноиваненко Н.М. Методика музикального виховання в школі. – М.: Просвещение, 1989.
4. Чесноков П. Хор и управление им. – К., 1961.
5. Хлебнікова Л.О. Опера в школі. – К., 1969.

6. Хлебнікова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі: Методичний посібник. – Тернопіль, 2006.

3.2. ОСНОВНІ ВИДИ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В ПРОЦЕСІ УРОКІВ МУЗИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Основні види музичної діяльності в контексті уроку музики: слухання музики, спів, гра на дитячих елементарних інструментах, музично-ритмічна діяльність. Засвоєння музичної грамоти в процесі інших видів музичної діяльності.

Згідно концепції Д.Б. Кабалецького **слухання** – один з головних видів діяльності на уроках музики. Особливості музичного сприймання дітей молодшого шкільного віку. Сенсомоторний характер музичного сприймання молодших школярів. Фізіологічні основи музичного сприймання. Педагогічні умови – основа керівництва сприймання музики школярами:

- формування установки на сприймання;
- створення педагогічної ситуації під час сприймання музики молодшими школярами;
- здійснення художньо-педагогічного аналізу;
- організація діяльності учнів у процесі сприймання;
- повторні сприймання музичного твору.

Спів – поширений вид діяльності на уроках музики. Характеристика дитячого голосу. Співацькі навички дітей молодшого шкільного віку: співацька позиція, дихання, звукоутворення. Важливість розспівування на уроках музики. Вправи для розспівки. Розвиток внутрішнього слуху як умова співу. Зорові уявлення під час співу. Досягнення кантиленного звучання. Виразність – головне завдання співу. Творчі завдання у співацькій діяльності. Методика вивчення пісні. Пісенний фольклор у молодших класах. Шкільний пісенний репертуар молодших школярів.

Гра на дитячих музичних інструментах – один із найулюбленіших видів діяльності старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. Синтез групових, колективних та індивідуальних форм музикування молодших школярів.

Класифікація дитячих елементарних музичних інструментів: духові інструменти, пневматично-язичкові, струнно-смичкові, струнно-ударні. Характеристика дитячих музичних інструментів, які використовуються на уроках музики в загальноосвітніх школах України. Підбір інструментарію. Підготовка інструментів до занять, прийоми гри на них. Корекція співу в процесі гри на дитячих інструментах. Імпровізація під час гри на музичних інструментах. Розміщення оркестру дитячих музичних інструментів. Створення самодіяльного оркестрового колективу молодших школярів. Педагогічний репертуар для дитячих елементарних музичних інструментів. Аранжування творів для дитячого оркестру. Робота шкільних народно-інструментальних ансамблів.

Музично-ритмічна діяльність молодших школярів – мало- розроблений в методичному плані вид роботи з молодшими школярами на уроках музики. Важливість музично-ритмічного виховання. Форми музично-ритмічного виховання. Інсценування пісень – один із найулюбленіших видів діяльності молодших школярів. Прийоми в музично-ритмічному вихованні. Розвиток музичних здібностей в процесі ритмічних ігор. Рухливі музичні ігри. Методика проведення рухливих ігор. Рухи під музику як пластичне вираження змісту музичного твору.

Музична грамота в сучасному уроці музики:

Мета та завдання навчання музичної грамоти молодших школярів. Педагогічні основи викладання музичної грамоти. Основні напрямки навчання музичної грамоти в початковій школі. Вивчення засобів музичної виразності: система звуковисотності, система метро-ритму. Основні поняття про мелодію, інтонацію тембр, регістр, виконавські штрихи, динамічні відтінки, темп.

Використання дидактичних ігор у процесі навчання музичної грамоти. Ігри для формування музично-слухових уявлень про елементи музичної мови.

Контрольні завдання та запитання:

1. Які види музичної діяльності використовуються на уроках музики?

2. Чому музична грамота не виділяється в окремий вид діяльності?
3. Які особливості сприймання дітей молодшого шкільного віку?
4. Психо-фізіологічні особливості молодших школярів.
5. Які педагогічні умови сприймання музики молодшими школярами?
6. Як здійснюється художньо-педагогічний аналіз сприймання музики в молодших класах?
7. Охарактеризуйте властивості дитячого голосу учнів першого класу.
8. Які співацькі навички потрібно формувати у молодшому шкільному віці?
9. Яким чином ви будете вивчати пісню?
10. Які ви знаєте пісні, що вивчають у молодших класах?
11. Які ви знаєте групи дитячих музичних інструментів?
12. Яку роль відіграє музично-ритмічна діяльність в музичному розвитку дітей початкових класів?
13. Назвіть форми музично-ритмічного виховання.
14. Що таке пластична інтонація?
15. Сформулюйте мету та головні завдання при вивченні музичної грамоти?
16. Вкажіть основні напрямки вивчення музичної грамоти.
17. Як ви розумієте поняття „музична грамотність”?
18. Які ви знаєте засоби музичної виразності?

Список використаної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе. – М., 1983.
2. Амонашвили Ш. Здравствуйте, дети: Пособие для учителя. – М., 1983.
3. Апраксина О. А. Методика музыкального воспитания в школе. – М., 1983.
4. Баренбойм Л. А. Путь к музицированию. – Л., 1973.
5. Буц Л. Рухливі ігри під музику. – К., 1978.
6. Верещагіна А., Жовчак З. Методика викладання музики на релятивній основі у 1 класі: Посібник для вчителів музики загальноосвітніх шкіл. – К., 1977.

7. Верховинець В. Весняночка. – К., 1989.
8. Ветлугина Н. Музыкальное развитие ребенка. – М., 1967.
9. Выготский Л. Психология искусства. – М., 1986.
10. Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К.: ІСДО, 1994.
11. Выготский Л. Психология искусства. – М., 1986.
12. Газман О., Харитоновна Н. В школу – с игрой: Кн. для учителя. – М., 1991.
13. Гоголь Н. Пізнавальна діяльність школярів на уроках музики // Початкова школа. – 1999. – № 8.
14. Гродзенская Н.Л. Школьники слушают музыку. – М., 1969.
15. Дмитриева Л.Г., Черноиваненко Н.М. Методика музыкального воспитания в школе. – М., 1989.
16. Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга, 2005.
17. Жуковская Р. Игра и ее педагогическое значение. – М.: Педагогика, 1975.
18. Зеленецька І. Музично-дидактичні ігри на уроках // Початкова школа. – 1999. – № 4.
19. Кабалецький Д.Б. Про трьох китів та інші цікаві речі. – К., 1980.

Змістовний модуль 4

4.1. МУЗИЧНІ ЗДІБНОСТІ ТА ЇХ РОЗВИТОК У МОЛОДШОМУ ШКІЛЬНОМУ ВІЦІ

Наука, що вивчає музичні здібності. Поняття „музичні здібності”. Музичні задатки. Зарубіжні теорії про музичні здібності. Теорія американського психолога К.Сішора. Теорія французького дослідника Є.Віллемса. Діагностика музичних здібностей. К.Штумпф – основоположник музичної діагностики. Теплов Б.М. – основоположник вітчизняної теорії про музичні здібності. Книга Б.М. Теплова „Психологія музичних здібностей”. Музыкальність – компонент музичної

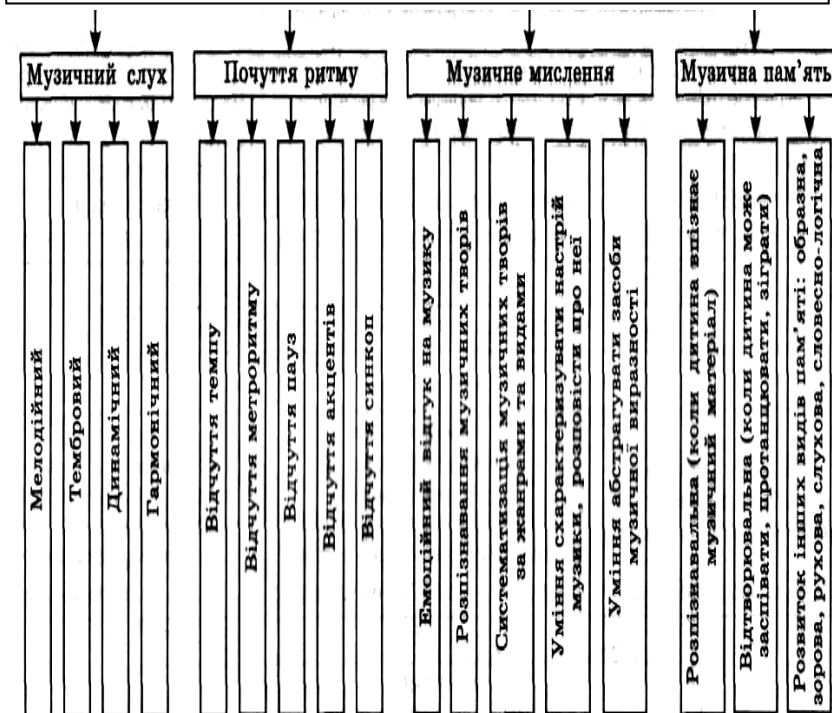
обдарованості, необхідний для музичної діяльності. Здатність емоційно реагувати на музику – центр музикальності. Головна ознака музикальності – переживання музики. Музичний слух у єдності двох компонентів – емоційного та слухового. Структура музикальності. Перцептивний та репродуктивний компоненти звуковисотного слуху. Почуття ладу, звуковисотний слух, музично-ритмічне чуття та музична пам'ять – складові музикальності. Шляхи та методи вивчення проблеми музикальності у дітей молодшого шкільного віку. Праця К.В. Тарасової „Онтогенез музикальних способностей”. Розвиток музичних здібностей – одне із головних завдань музичної педагогіки. Характеристика музичного розвитку першокласників. Методи розвитку звуковисотного слуху у дітей молодшого шкільного віку.

Обстеження музичного розвитку та музичних здібностей дітей молодшого шкільного віку

№ п/п	1. Слухання		2. Співи		3. Музично-ритмічні рухи		4. Гра на дитячих музичних інструментах	
	Пізвище, ім'я дитини	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами	Розміщення за вилами та жанрами
Середній показник	1.1	Визначення характеру, темпу та динаміки музики	1.1	Визначення характеру, темпу та динаміки музики	1.1	Визначення характеру, темпу та динаміки музики	1.1	Визначення характеру, темпу та динаміки музики
	1.2	Визначення структури музичного твору	1.2	Визначення структури музичного твору	1.2	Визначення структури музичного твору	1.2	Визначення структури музичного твору
	1.3	Розрізнення висоти звуку	1.3	Розрізнення висоти звуку	1.3	Розрізнення висоти звуку	1.3	Розрізнення висоти звуку
	1.4	Загальний показник	1.4	Загальний показник	1.4	Загальний показник	1.4	Загальний показник
	2.1	Чистота інтонацій, вокальні навички	2.1	Чистота інтонацій, вокальні навички	2.1	Чистота інтонацій, вокальні навички	2.1	Чистота інтонацій, вокальні навички
	2.2.	Визначення напрямку руху мелодії	2.2.	Визначення напрямку руху мелодії	2.2.	Визначення напрямку руху мелодії	2.2.	Визначення напрямку руху мелодії
	2.3	Спів в ансамблі	2.3	Спів в ансамблі	2.3	Спів в ансамблі	2.3	Спів в ансамблі
	2.4	Пісенна творчість	2.4	Пісенна творчість	2.4	Пісенна творчість	2.4	Пісенна творчість
	3.1	Загальний показник	3.1	Загальний показник	3.1	Загальний показник	3.1	Загальний показник
	3.2	Почуття ритму	3.2	Почуття ритму	3.2	Почуття ритму	3.2	Почуття ритму
	3.3	Виконання основних видів рухів	3.3	Виконання основних видів рухів	3.3	Виконання основних видів рухів	3.3	Виконання основних видів рухів
	3.4	Виконання танцювальних рухів	3.4	Виконання танцювальних рухів	3.4	Виконання танцювальних рухів	3.4	Виконання танцювальних рухів
	4.1	Творчість у рухах і пластиці	4.1	Творчість у рухах і пластиці	4.1	Творчість у рухах і пластиці	4.1	Творчість у рухах і пластиці
	4.2	Загальний показник	4.2	Загальний показник	4.2	Загальний показник	4.2	Загальний показник
	4.3	Розрізнення на слух за тембром звучання, назва інструмента	4.3	Розрізнення на слух за тембром звучання, назва інструмента	4.3	Розрізнення на слух за тембром звучання, назва інструмента	4.3	Розрізнення на слух за тембром звучання, назва інструмента
		Володіння прийомми гри, відтворення ритмів		Володіння прийомми гри, відтворення ритмів		Володіння прийомми гри, відтворення ритмів		Володіння прийомми гри, відтворення ритмів
	Гра в ансамблі		Гра в ансамблі		Гра в ансамблі		Гра в ансамблі	
	Загальний показник		Загальний показник		Загальний показник		Загальний показник	
	Середній показник		Середній показник		Середній показник		Середній показник	

Основні компоненти музичальності в молодшому шкільному віці

Контрольні завдання та запитання:

1. Яка наука вивчає музичні здібності?
2. Що таке музичні задатки?
3. Що таке музичні здібності?
4. Назвіть теорії зарубіжної музичної психології.
5. Обґрунтуйте роль К.Штумфа в дослідженні музичних здібностей?
6. Хто є основоположником вітчизняної музичної психології?
7. Що таке музичальність?
8. Вкажіть ознаки музичної обдарованості дитини?

9. Які компоненти складають музичний слух?
10. Охарактеризуйте музичний розвиток дітей молодшого шкільного віку.
11. Назвіть основні положення дослідження К.В. Тарасової.
12. Назвіть методи, розвитку музичного слуху дітей молодшого шкільного віку.

Список використаної літератури:

1. Абдуллин Э.Б. Теория и практика музыкального обучения в общеобразовательной школе. – М., 1983.
2. Ветлугина Н. Музыкальное развитие ребенка. – М., 1968.
3. Ветлугина Н.А. Развитие музыкальных способностей дошкольников в процессе музыкальных игр. – М., 1958.
4. Готстдинер А.Л. Формирование музыкально-слуховых представлений // Методы активизации эстетического воспитания в школе. – Л., 1968.
5. Гребельник С.Г. Формирование абсолютного слуха как музыкальной способности: Автореф. дис... канд. пед. наук. – М., 1985.
6. Зинченко П.И. Проблемы психологии памяти. – Харьков, 1968.
7. Леонтьев А.Н. Проблемы развития психики. – М., 1981.
8. Науменко С.И. Индивидуально-психологические особенности музыкальности // Вопросы психологии. – 1982. – № 5.
9. Теплов Б.М. Психология музыкальных способностей. – М., 1947.
10. Шелепенко А.И. Формирование первоначальных знаний о музыке у детей 7 года жизни: Автореф. дис... канд. пед. наук. – М., 1971.

4.2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

Зміст та форми хореографічного мистецтва. Перші свідчення про виникнення хореографії. Хореографія у стародавніх греків, римлян. Табу на хореографію в епоху середньовіччя. Початок розвитку хореографії в епоху Відродження. Створення французької королівської академії танцю в XVII столітті. Вклад Ж.Новерра в розвиток хореографії. Французька та італійська – провідні школи балетного мистецтва. Взаємовплив російської та європейської школи балетного мистецтва.

Подальший розвиток балету у другій половині XIX і початку XX століття. Відомі балетмейстери М.Петіп – („Спляча красуня”, „Лебедине озеро”), О.Горський „Дон Кіхот”, „Саламбо”, М.Фокін – авангардист балетного мистецтва першої половини XX століття. „Російські сезони” Дягілева в Парижі.

Внесок С.Лифаря у скарбницю світового балету.

Г.Уланова, Ю.Григорович, М.Плісецька, М.Лієпа, Р.Нурієв, М.Барішников – гідні представники радянської балетної школи.

Види сучасного балету: перфоманс, контемпорарі, модернджаз, імпровізація, хіп-хоп.

Характеристика та класифікація українського народного танцю.

Танець – мистецтво, що існує в часі та просторі. Жанри українського народного танцю:

танці хороводні: веснянки, купальські;

танці побутові: гопак, козачок, горлиця, гайдук, кадрили;

сюжетні: танці на певний сюжет про природу, про героїчну боротьбу.

В.Верховинець – педагог, музикант, фольклорист. Значення „Весняночки” В.Верховинця в розвитку дитячої хореографії. Сучасні народні танцювальні колективи (Ансамбль танцю П.Вірського, хор ім. Г.Вірьовки, ансамбль танцю „Ятрань” – м. Кіровоград, ансамбль танцю „Полісянка”). Розвиток хореографії в українській діаспорі (В.Авраменко).

Зміст роботи з дітьми молодших класів. Основні вимоги до навчального матеріалу і добору методів навчання. Основні

методи: показ; зразок; словесний метод; музичний супровід як методичний прийом; ігровий метод змагання; метод виховання підсвідомої діяльності.

Деякі психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку та їх врахування в хореографічній роботі. Організація занять. Добір репертуару. Колективно-порядкові вправи. Ознайомлення з засобами музичної виразності. Музичні вправи та ритмічні ігри.

Словник ключових понять:

Гопак – український народний танець. Виконується в швидкому темпі, в розмірі 2/4.

Козачок – народний танець українців та росіян.

Контемпорарі – вид сучасної хореографії європейського походження, що має підвалини класичного балету.

Модерн-джаз – вид і танцювальна система сучасної хореографії американо-європейського походження.

Фламенко – музичний стиль, пов'язаний з традиціями іспанських циган. Він властивий музиці, пісні, танцю.

Хіп-хоп – (від англ. hip-hop – танцювальний варіант музики реп) – вид і танцювальна система авторських студійних технік масово-популярного синтезованого танцю в сучасній хореографії американо-європейського походження.

Контрольні завдання та запитання:

1. Що таке хореографія?
2. Перші свідчення про виникнення хореографії.
3. Коли і де почала відроджуватись хореографія після її занепаду в середньовічні часи?
4. Які провідні школи балету існували в Європі в XVIII столітті?
5. Назвіть представників російської балетної школа в XIX столітті.
6. „Дягілевські сезони” та їх внесок в розвиток мистецтва в Росії в кінці XIX та на початку XX століття.
7. Назвіть представників вітчизняного балету XX століття.

8. Вкажіть види сучасного балету.
9. Здійсніть характеристика українського народного танцю.
10. Назвіть жанри українського народного танцю.
11. Охарактеризуйте розвиток народного танцю в Україні та за кордоном.
12. Який внесок зробив В.Верховинець в розвиток дитячої хореографії?
13. Основні методи навчання хореографії в молодших класах.

Список використаної літератури:

1. Березова Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятами. – К., 1989.
2. Бондаренко Л. Ритміка і танець у 1-3 класах загальноосвітньої школи. – К., 1972.
3. Левчук Л.Г. Західноєвропейська культура ХІХ ст. Історія світової культури. – К., 1994.
4. Панченко В.Г. Мистецтво в контексті культури. – К., 1998.
5. Система эстетического воспитания в детском саду / Под ред. Н.Ветлугиной. – М., 1962.
6. Эльконин Д.Б. Психология игры. – М., 1978.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 1.1

Місце музики серед інших видів мистецтв. Особливості музичного мистецтва.. Музика як часове мистецтво. Вплив музики на емоційний та духовний світ людини. Засоби музичної виразності, як основні носії музичної. Мелодія та ритмічний рисунок – головні засоби музичної виразності. Другорядні засоби музичної виразності та їх роль у створенні музичного образу. Розкрити суть мистецтва. Його функції в житті суспільства. Охарактеризувати види та форми мистецтва.

2. Пояснення нового матеріалу з музичної грамоти

Фізичні властивості музичного звуку. Звукоряд та його основні ступені. Діапазон, регістр.

Нотний стан, додаткові лінійки. Ключі. Ноти, паузи / Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К., 1994., Лобова О.В. Музичне мистецтво: Підручник для 1 класу. – К., 2005. (див. додатки в кінці 1-го заняття).

3. Спів

Співати основні звуки звукоряду. Поспівки „Печу, печу хлібчик”, „Я маленький хлопчик”, „Ходить квочка”. Музичне вітання. Вивчення „Пісні про школу”, „Ходить квочка”, сл. Масенка, муз. М.Дремлюги. „Козачата” сл. О.Яворської. муз. М.Ведмедері”.

Завдання:

– працювати над розвитком практичних навичків співу (вчитись вірно брати дихання, працювати над дикцією). (Огороднов В.Д. Музыкально-певческое воспитание детей в общеобразовательной школе: Метод. пособие. – К., 1989).

4. Слухання музики

„Гопак” – український народний танець.

Завдання:

- навчитись визначати характер твору;
- проплескувати сильну долю;
- проплескувати ритмічний малюнок.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 1.1

Поняття „класична музика”. Відмінність класичної музики від інших видів музичного мистецтва. Особливості сприйняття класичної музики. Умови, необхідні для сприймання класичної музики. Народна музика. Народна пісня. Особливості народної творчості. Естрадна музика, естрадна пісня. Творчість сучасних зарубіжних та українських естрадних композиторів.

Прикладні функції музичного мистецтва: рекреаційна, розважальна, музикотерапевтична.

Духовні функції музичного мистецтва: пізнавальна, виховна, естетична.

Роль засобів масової інформації у здійсненні виховних, пізнавальних та естетичних завдань музичного мистецтва. Сучасна інформаційна музична політика засобів масової інформації.

2. Пояснення нового матеріалу з музичної грамоти

Тривалість та розміщення нот та пауз, нота з крапкою. Сильні та слабкі долі в музиці, метр, розмір 2/4. Диригентська схема на 2/4.

Завдання:

– вчитись проплескувати та записувати ноти в цих розмірах;

– засвоєння схеми 2/4.

(Поплавська Ю.О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі. – Вінниця, 2007).

3. Спів

„Вийди, вийди сонечко” – українська народна пісня, „Пісня про матінку” сл. О.Швеця, муз. М.Сингаївського, „Вишиванка” сл. М.Сингаївського, муз. В.Верменича, „Ой є в лісі калина” – українська нар пісня (Вчимось співати: Збірник пісень для 1-4 класів / Упор. М.К. Яскулко. – К.: Ранок, 2006. – 128 с.)

Завдання:

– працювати над дикцією, артикуляцією, співочим диханням, звукоутворенням.

4. Слухання музики

„Клоуни” Д.Б. Кабалевського, „Нова лялька” П.І. Чайковського, „Марш дерев’яних солдатиків” П.І. Чайковського (Павленко О.М. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 1 клас. – Харків., 2004. – 176 с.)

Завдання:

- характеризувати вказані п’єси за характером та за жанром;
- розповісти, як ритм впливає на характер п’єси.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 1.2

Музична культура стародавнього Єгипту. Найдавніші знахідки музичних інструментів, що свідчать про музичну культуру нашого народу: сопілки, ударні інструменти епохи палеоліту. Музична культура скіфського періоду.

Музична культура в дохристиянський язичницький період. Календарна обрядовість. Музична культура в період початку християнського періоду.

Виникнення та розвиток нотописання. Вклад Гвідо Д' Арещо в розвиток нотописання. Чотирилінійна система нотописання. Гексахорд – шестиступеневий музичний звукоряд.

XVII ст. – золота доба розвитку музичної культури України. Козацькі школи-цехи.

2. Пояснення нового матеріалу з музичної грамоти

Засоби музичної виразності: мелодія, ритмічний малюнок, темп, тембр, динаміка, гармонія, штрихи (Дивись додаток до практичної). Написання та проплескування ритмічного рисунка в розмірі $\frac{3}{4}$. Схема диригування в цьому розмірі (Гадалова І.М. Методика викладання музики в початкових класах: Навч. посібник. – К., 1994. – 272 с.)

Завдання:

- теоретично розібрати та практично закріпити знання про засоби музичної виразності;

– удосконалювати вміння та навички створювати та виконувати ритмічну сторону музики в розмірах 2/4 та 3/4.

3. Спів

„Ой заграйте, дударики” муз. А.Філіпенка, сл. В.Панченка.
„Веселий музикант” муз. А.Філіпенка, сл. Т.Волгіної. „Навіть неприємність не засмутить нас” муз. Б.Савелева, сл. А.Хайта (Яскулко М.К. Вчимося співати: Збірник пісень для 1-4 класів. – Х.: Веста: Ранок, 2006. – 128 с.)

Завдання:

- співати легким звуком без напруження з помірною силою звучання;
- чітко вимовляти слова пісень.

4. Слухання музики

„Пташка” Е.Гріг, „Слон” К.Сен-Санс, „Вовк” із симфонічної казки „Петя і Вовк” С.Прокоф’єва (Павленко О.М. Хрестоматія з музики для загальноосвітніх шкіл. 1 клас. – Харків: Ранок, 2004. – 176 с.)

Завдання:

- виробити розуміння того, що музика має виражальний характер;
- практично ознайомитись із засобами музичної виразності;
- слідувати і визначати засоби виразності.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 1.2

Друга половина XVII початок XIX ст. – новий етап в розвитку хорового співу. Зародження опери, симфонії та камерно-вокальної музики. Березовський – основоположник циклічного хорового концерту. Творчість Артемія Веделя. Його твір „Херувимская песня”.

Микола Лисенко – основоположник української класичної музики. Його опери „Наталка-Полтавка” та „Тарас Бульба – перші класичні опери в українській музиці. Дитячі опери „Коза-дереза”, „Пан Коцький”, „Зима і Весна”, „Котик і Півник”.

Система музичного виховання в кінці ХІХ століття.

Педагогічна спадщина К.Стеценка. „Шкільний співаник”, „Початковий курс навчання дітей нотного співу”, „Записки з педагогіки”.

Верховинець В.М. „Весняночка”. Творчість українських композиторів Ф.Колесси, С.Людкевича, К.Стеценка. Вклад М.Леонтовича в українське хорове мистецтво. Твори М.Леонтовича, написані для дитячих хорових колективів.

2. Пояснення нового матеріалу з музичної грамоти

Пояснення руху мелодії і ритму з допомогою методу моделювання. Використання ритмічних та мелодичних таблиць. Сольфеджування нескладних поспівок та вправ.

Ознайомлення з ритмічним малюнком на 4\4. Написання нот в цьому розмірі. Проплескування ритмічного малюнку. Диригування схеми на 4\4.

Завдання:

- розвивати навички аналізу мелодії та ритмічного рисунка;
- вчити диригувати елементарні твори в простих музичних розмірах.

3. Спів

„Дударик” – українська народна пісня „Зимонько – снігуронько” муз. Я.Степового, сл. Л.Глібова. „Новорічна” – муз. А.Філіпенка. сл. Г.Бойка, „Ой сивая зозуленька” – українська народна пісня. „Пісня лисички” з дитячої опери „Коза-дереза” муз. М.Лисенка (Яскулко М.К. Вчимося співати. Збірник пісень для 1-4 класів – Х.: Веста: Ранок, 2006. – 128 с.)

Завдання:

- збагачувати шкільний репертуар;
- закріплювати навички інтонування нескладних мелодій;
- добиватись виразного співу;
- розвивати уміння фразування.

4. Слухання музики

„Три варіанти маршу” муз. Д.Кабалевського. „Сміливий вершник” Р.Шумана. „Ранок” С.Прокоф’єва. „Музичний момент” Ф.Шуберта.

Завдання:

- усвідомити, як змінюється характер музики залежно від жанру;
- визначити особливості танцювальної музики;
- розвивати здатність осмислено сприймати музику.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 2.1

Теорія, історія, методика та практика – головні складові музичної педагогіки.

Методика музичного виховання як наука. Науки, на які опирається методика музичного виховання: педагогіка, психологія, мистецтвознавство, музикознавство, естетика, фізіологія. Головні принципи, що лежать в основі методики музичного виховання: єдність емоційного та свідомого, художнього та технічного, ладового та ритмічного почуття. Зв'язок методики музичного виховання з іншими предметами.

Мета музичного виховання в загальноосвітній школі. Музична культура в суспільстві. Музична культура особистості. Складові музичної культури.

Завдання музичного виховання. Формування знань, вмінь та навичок. Розвиток музичних здібностей. Інтерес до музики – головна умова для успішних занять музикою. Розширення музичного досвіду. Зміст музичного виховання.

2. Музично-педагогічний практикум

Вивчення фрагментів з дитячої опери М.В. Лисенка „Пан Коцький”. Ознайомлення зі змістом опери, музичним характером її персонажів. Музичний аналіз 1-шої дії опери Музична характеристика персонажів kota та лисиці. Робота над співочими партіями головних персонажів. Вивчення партій kota та лисиці з фіналу „Бачиш, коте, в цьому лісі можна добре жити”. Створення рухів при співі. Визначення костюмів для персонажів опери.

3. Слухання музики

Слухання всієї дитячої опери „Пан Коцький” (М.Лисенко „Пан Коцький”: Дитяча комічна опера на чотири дії. Клавір. – 2-ге видання. – К.: Музична Україна, 1975).

Завдання:

- познайомити студентів з творчістю видатного українського композитора М.В. Лисенка;
- ознайомитись з методикою роботи над оперним жанром.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 6

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 2.2

Основні види музичної діяльності в початкових класах. Слухання музики як один з основних видів діяльності в молодших класах. Психофізіологічні особливості сприймання музики молодшими школярами. Педагогічні умови сприймання музики дітьми молодшого шкільного віку.

Спів – один із найулюбленіших видів діяльності в молодшому шкільному віці. Вокальні можливості дітей 6-8-річного віку. Дикція, артикуляція, дихання під час співу. Фразування мелодії. Методика вивчення пісні в молодшому шкільному віці.

2. Музично-педагогічний практикум

Аналіз нотних текстів пісень, які вивчаються у молодших класах. Вивчення пісні з допомогою методу моделювання, та використання таблиць. Методика вивчення пісні з нотного запису. Пластична інтонація та інсценізація при вивченні пісень в молодших класах.

Написання конспекту для проведення уроку музики в 3-му класі.

Завдання:

- закріпити знання з музичної грамоти та хорового співу;
- формувати уміння студентів, спрямовані на розробку творчих уроків музики (Яскулко М.К. Музика. 3 клас:

Тематичне планування та розробки уроків (Яскулко М.К. – Х.: Ранок, 2009. – 144 с. – (Майстер клас)

3. Хореографія та музично-ритмічні рухи

Ознайомлення з чітким ритмом під час виконання танцювальних елементів. Поєднання оплесків з кроками. Вивчення першої, другої та третьої позицій. Зміст заняття детально описується в додатку (3 книги Березової Г.О. Хореографічна робота з дошкільнятами. – К., 1983.)

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 7

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 3.1

Взаємозв'язок між урочною та позаурочною музичною діяльністю молодших школярів. Масові форми позакласної музичної роботи. Музичні свята у школі. Музичний лекторій. Групові форми позакласної музичної роботи у школі. Дитяча опера як одна із форм позакласної роботи з молодшими школярами. Дитячі опери написані композиторами для постановки з дітьми молодшого шкільного віку.

Шкільний хор. Робота з музичними ансамблями. Робота з солістами. Репертуар для хору, ансамблів, солістів. Аналізи виступів. Вимоги до проведення репетицій. Музика у групі продовженого дня. Дитячі музичні школи. Взаємозв'язок музичних шкіл із загальноосвітніми. Спільні плани позашкільної роботи.

Взаємодія сім'ї та школи у музичному вихованні дітей. Проведення з батьками лекцій, бесід, на музичну тематику. Створення домашньої фонотеки. Вибір музичних інструментів для домашнього музикування.

2. Ознайомлення з дитячими музичними інструментами

Знайомство з дитячими музично-ритмічними інструментами. Ознайомлення із елементарними прийомами звуковидобування на елементарних ритмічних інструментах. Акомпанування ритмічними інструментами під час співу нескладних мелодій. Розвиток у студентів відчуття ансамблю.

Музичні п'єси: українські народні пісні, „Ой джигуне джигуне”, „За городом качки пливуть”, „Іхав козак за Дунай” (Бублей С. Детский оркестр: Посobie для музыкальных руководителей детских дошкольных заведений / изд. 2-е. – Л., 1989).

Завдання:

- ознайомити студентів з елементарними навичками звуковидобування на ритмічних музичних інструментах;
- вивчення методики гри на інструментах.

3. Музично-ритмічні рухи

Вчити рухатись відповідно до характеру музики. Вивчення нескладних українських хороводів. „Подoliaчка” – український народний танець. „А ми просо сіяли” – українська народна пісня (веснянка) (Яскулко М.К. Вчимося співати: Збірник пісень для 1-4 класів. – Х., 2006.)

4. Слухання музики

Український народний танець „Козачок” обробка М.І. Ризоля, українська народна пісня „Чом ти не прийшов” обробка М.І. Ризоля.

Завдання:

- на прикладі перших двох творів з'ясувати їх відмінність.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 3.2

Спільні риси уроків музики й інших навчальних дисциплін. Відмінність уроків музики від інших навчальних предметів. Основні види музичної діяльності, які застосовуються на уроках музики: слухання музики, спів, гра на музичних інструментах, музично-ритмічні рухи.

Атмосфера, характерна для уроків музики. Вплив уроків музики на внутрішній світ учнів. Роль учителя в ефективності проведення уроків музики. Сучасні технічні засоби, які використовуються в процесі уроку музики. Мета і завдання уроку, перспективне планування уроку. Планування завдань розвитку.

2. Музично-педагогічний практикум

Проведення фрагментів уроків з музики для 1-го та 2-го класів: продемонструвати, проаналізувати та вивчити пісню „Засмутилось кошеня”. Про плескання ритмічного рисунку пісні. Пояснення четвертої та восьмої тривалості, їх запис нотними знаками.

Завдання:

- навчити студентів проводити фрагменти уроків;
- дати елементарні поняття з методики навчання музичної грамоти;
- працюючи над вивчення першого куплету пісні „Веселий музикант”;
- навчити впевнено включатись у спів, виправляти помилки під час інтонування;
- закріплювати навички диригування простих схем;
- вчити вірно показувати вступи та зняття.

3. Слухання музики

М.Римського-Корсакова „Золотий півник”, П.І. Чайковський „Лускунчик”, Е.Гріга „Танець ельфів”.

Завдання:

- розвивати навички пластичного інтонування музичного твору;
- вчити студентів характеризувати засоби музичної виразності у процесі передачі змісту прослуханих творів, розширювати словниковий запас;
- формувати вміння визначати змісту музичних образів.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 9

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 4.1

Музичні задатки. Поняття „музичні здібності”. Діагностика музичних здібностей. К.Штумпф – основоположник музичної діагностики. Теплов Б.М. – основоположник вітчизняної теорії про музичні здібності. Книга Б.М. Теплового „Психологія музичних

здібностей”. Музикальність – компонент музичної обдарованості, який необхідний саме для занять музичною діяльністю. Перцептивний та репродуктивний компоненти звуковисотного слуху. Почуття ладу, звуковисотний слух, музично-ритмічне чуття та музична пам’ять – складові музикальності. Шляхи та методи вивчення проблеми музикальності у дітей молодшого шкільного віку. Характеристика музичного розвитку першокласників. Методи розвитку звуковисотного слуху у дітей молодшого шкільного віку.

2. Музична грамота

В процесі співу шкільного репертуару вчити диригувати схеми на 2/4; 3/4; 4/4. показувати вступ та зняття.

Музично-дидактичні ігри:

- ігри для формування музично-слухових уявлень про елементи музичної мови;
- ігри для закріплення знань з музичної грамоти;
- ігри для поповнення знань про музичні твори та творчість композиторів;
- рухливі ігри під музику (Поплавська Ю.О. Методика навчання музичної грамоти в початковій школі: Навч.-метод. посібник. – Вінниця, 2007.)

Завдання:

- з допомогою музичних ігор поглиблювати знання з музичної грамоти:
- розширювати словниковий запас;
- розвивати інтерес до музики.

3. Спів

Методика вивчення пісні. Використання дитячих мелодичних інструментів для коригування чистоти інтонації. Вивчення пісень „Ой на горі жито, сидить зайчик” – українська народна пісня. Виконувати каноном. „Шпачок прощається” – музика Т.Потапенко, сл. М.Івенсен. „Щеня і кошеня” – музика Т.Потапенко, сл. Вікторова (Яскулко М.К. Вчимося співати: Збірник пісень для 1-4 класів. – Х.: Веста, 2006.)

Завдання:

- удосконалювати досвід розучування пісні:
- розширювати пісенний репертуар, необхідний для роботи з дітьми молодших класів.

4. Слухання музики

Проведення слухання музики з використанням інтерактивних методів, стимулюючих процес сприймання. Використовувати методи узагальнення, порівняння при аналізі музичних творів. Слухання творів Й.Брамса „Угорський танець № 5” З.Кодая „Чардаш” з опери Хари Янош.

Завдання:

– формувати у студентів вміння, спрямовані на розширення інтонаційного досвіду молодших школярів під час сприймання музики.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 10

План заняття

1. Закріплення лекційного матеріалу теми 4.2

Зміст та форми хореографічного мистецтва. Головні віхи в розвитку хореографічного мистецтва в Європі. Розвиток вітчизняного балету Г.Уланова, Ю.Григорович, М.Плисецька, М.Лієпа, Р.Нурієв, М.Баришников – гідні представники радянської балетної школи. Внесок С.Лифаря у скарбницю світового балету.

Види сучасного балету: перфоманс, контемпорарі, модернджаз, імпровізація, хіп-хоп.

Характеристика та класифікація українського народного танцю.

Танець – мистецтво, що існує в часі та просторі. Жанри українського народного танцю:

- *танці хороводні*: веселки, купальські;
- *танці побутові*: гопак, козачок, кадрили;
- *сюжетні*: танці на певний сюжет про природу, про героїчну боротьбу.

В.Верховинець – педагог, музикант, фольклорист. Значення „Весняночки” В.Верховинця в розвитку дитячої хореографії. Сучасні народні танцювальні колективи (ансамбль П.Вірського, хор ім. Г.Вірьовки, „Ятрань” – Кіровоград, кер. В.Кривохижа, заслужений ансамбль танцю „Полісянка”

Рівненського РБК). Розвиток хореографії в українській діаспорі (В.Авраменко).

Зміст роботи з дітьми молодших класів. Основні вимоги до навчального матеріалу і доборі методів навчання. Основні методи: показ; зразок; словесний метод; музичний супровід як методичний прийом; ігровий метод змагання; метод виховання підсвідомої діяльності.

2. Музично-педагогічний практикум

Закріплення навиків диригування в простих музичних розмірах. Чіткий показ вступу та зняття на різні долі такту. Використання різних методів при поясненні нового матеріалу: моделювання, співставлення, узагальнення. Розширення словникового запасу студентів педагогічного факультету. Використання словника емоційно-образних визначень музики, запропонованого О.Я.Ростовським, при визначенні характеру музики (Ростовський О.Я. Методика викладання музики у початковій школі: Навч.-метод. посібник. – Тернопіль, 2001.)

Співати мажорну гаму на різні види штрихів, різними складами. Брати вірно дихання.

Робота над піснями „Зоре моя вечірня” муз. Я.Степового, сл. Т.Шевченка, та української народної пісні „Ой на горі та жінці жнуть” (Яскулко М.К. Вчимося співати: Збірник пісень для 1-4 класів, 2006.)

Завдання:

- на прикладах запропонованих пісень вчити співати студентів вокальним звуком;
- використовуючи динамічні відтінки, відтворювати художній образ пісні.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 11

План заняття

Музично-педагогічний практикум

Написання конспекту для проведення уроку музики в різних класах початкової школи, при цьому враховувати

тематизм програми, вікові особливості та музичний розвиток дітей даного вікового періоду.

Завдання:

- навчити писати конспекти уроків з музики для проведення уроків у початкових класах;
- аналіз проведених уроків музики.

Завдання:

- розвивати вміння робити аналіз уроків музики відвіданих уроків музики (Гумінська О.О. Уроки музики в загальноосвітній школі: Методичний посібник. – Тернопіль, 2005.)

Аналіз уроку за вказаними параметрами за О.О. Гумінською

Параметри	Недопустимий рівень	Критичний рівень	Допустимий рівень	Оптимальний рівень
Оцінка в балах	2	3	4	5
а) Уміння чітко і зрозуміло визначити мету і завдання уроку	Мета і завдання не поставлені або майже не ставляться	Мета і завдання уроку поставлені, але без будь-якої системи	Мета і завдання не завжди чітко сформульовані	Мета і завдання визначені точно, чітко і ясно
б) Наявність чіткого плану	План уроку не відповідає елементарним вимогам	План уроку складений за шаблоном	План уроку обґрунтований, але не коректується із змінами	План уроку обґрунтований і коректується відповідно до умов, які виникли
в) Реалізація намічених мети і завдань в ході навчального процесу	Мета і завдання уроку не реалізовані	Мета і завдання уроку реалізовані частково	Мета і завдання уроку реалізовані не повністю	Мета і завдання уроку реалізовані повністю
г) Відбір змісту розкриття теми, теоретичний рівень викладання матеріалу	Матеріал перевантажений зайвими фактами, головні теоретичні положення не виділені	Матеріал викладено схематично, узагальнено, непереконливо	Матеріал викладено на переконливих прикладах, конкретних фактах, необхідних аргументах, але не	Конкретні факти співвіднесено із загальними теоретичними висновками правильно, головне чітко

			були сформульовані теоретичні висновки	виділено вчителем, переконливо доведено
г) Використання наочності, ТЗН, дидактичних матеріалів	Наочні посібники, ТЗН і дидактичні матеріали не використовуються або майже не використовуються	Наочні посібники, ТЗН і дидактичні матеріали використовуються рідко і мало ефективно	Наочні посібники, ТЗН і дидактичні матеріали обираються раціонально, але не завжди використовуються ефективно	Наочні посібники, ТЗН і дидактичні матеріали обираються і використовуються раціонально і ефективно
я) Обґрунтованість вибору методів	Методи, які застосовувались, не відповідають меті і завданням уроку, змісту й характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння	Методи, які застосовувались, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, але не відповідають меті і завданням уроку, готовності учнів до засвоєння матеріалу	Методи, які застосовувались, відповідають змісту і характеру навчального матеріалу, готовності учнів до засвоєння, але не відповідають меті й завданням уроку	Методи, які застосовувались, відповідають меті, завданням уроку, змісту й характеру навчального матеріалу, готовності учнів до його засвоєння
с) Диференційований підхід до учнів	Завдання диференційовані за одним із параметрів (обсягу, змісту, складності), учитель не дає інструктажу про способи організації роботи	Завдання диференційовані за обсягом, змістом, складністю; учитель надає інструктаж про шляхи організації роботи	Завдання диференційовані за одним із параметрів (обсягом, змістом, складністю), учитель дає інструктаж про шляхи організації роботи	Завдання диференційовані за обсягом, змістом і складністю, учитель дає інструктаж про шляхи організації роботи
є) Формування умінь самостійної роботи	Робота учителя не сприяла формуванню умінь	Робота з формування умінь самостійної роботи учнів	Учитель у роботі врахував рівень сформованості в учнів умінь	У роботі учителя враховувався рівень сформованості

	самостійної роботи	велась без урахування їх сформованості	самостійної роботи, вказівки давались до шкільних джерел знань	умінь самостійної роботи учня з позашкільними джерелами знань
ж) Облік і контроль знань	Облік і контроль знань не відповідає елементарним вимогам	Облік і контроль знань ведуться стихійно	Облік і контроль не завжди обґрунтовані	Облік і контроль знань учнів обґрунтовані
з) Якість самоаналізу результатів	Учитель не знаходить у своїй діяльності недоліків	Учитель відмічає частину недоліків, які мають місце, але не може пояснити їх причини	Учитель відмітив недоліки в роботі, які мали місце, та вказав позитивні сторони, але не може їх пояснити	Учитель відмітив недоліки, які мали місце, та вказав позитивні сторони, накреслив шляхи удосконалення навчального процесу

Тематика курсових робіт

1. Професійні вимоги до вчителя музики середньої загальноосвітньої школи.
2. Розвиток музичного сприйняття в учнів молодших класів.
3. Хоровий спів як вид виконавського мистецтва і його значення в музичному розвитку школярів.
4. Музично-естетичне виховання молодших школярів у позаурочній роботі.
5. Роль музики в духовному вихованні школярів.
6. Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку музичних здібностей дітей.
7. Урок музики як урок мистецтва.
8. Особливості розвитку дитячих голосів в молодшому шкільному віці.
9. Особливості музичного сприймання учнів початкових класів.
10. Використання ігрових форм роботи з молодшими школярами.
11. Вивчення музичної грамоти на уроках музичного мистецтва в початкових класах.

12. Балети П.Чайковського та їх вивчення у школі.
13. Виховна система В.О. Сухомлинського та її відображення в практиці викладання музики в загальноосвітній школі.
14. Система дитячого музичного виховання К.Орфа в Україні.
15. Використання дитячого фольклору на уроках музичного мистецтва в початкових класах.
16. Використання музично-педагогічних ідей та методів Д.Кабалевського в практиці сучасного уроку музичного мистецтва.
17. Проблема творчого розвитку особистості в зарубіжних музично-педагогічних концепціях.
18. Інструментальне музикування на уроках музичного мистецтва у загальноосвітній школі.
19. Музично-ритмічні рухи на уроках музичного мистецтва у загальноосвітній школі.
20. Проблемно-творче навчання музики у загальноосвітній школі.
21. Розвивальне навчання музики в загальноосвітній школі.
22. Нестандартна форма уроку музики у вихованні інтересу до музичних занять.
23. Інтерактивні методи на уроках музичного мистецтва
24. Зміст навчального предмету як засіб зацікавлення підлітків уроком музики.
25. Методи музичного виховання в історичній ретроспективі.
26. Активізація мислення учнів на уроці музичного мистецтва.
27. Активізація уваги учнів на уроці музичного мистецтва.
28. Сенсорно-моторний метод в музичному вихованні школярів молодшого шкільного віку.
29. Український фольклор як засіб формування музично-естетичної культури учнів початкової школи.
30. Музичне мистецтво як один з провідних засобів виховання.
31. Педагогічна доцільність гри на дитячих музичних інструментах на уроці музичного мистецтва в початковій школі.
32. Творча діяльність учнів на уроках музичного мистецтва.
33. Вокально-хорової діяльності учнів на уроці музичного мистецтва.
34. Теоретичне вивчення музики на уроці в ЗНЗ.
35. Музично-ритмічна діяльності учнів на уроці музичного мистецтва.
36. Шляхи вивчення творчості композитора (за вибором) на уроках музичного мистецтва.
37. Шляхи розвитку артистизму вчителя музики.
38. Творчість учителя музичного мистецтва на уроці.
39. Музично-освітній напрямок роботи вчителя музики в позаурочний час в ЗНЗ.

40. Форми і методи розвитку творчої активності учнів в процесі навчання.
41. Художньо-творча спрямованість уроків музичного мистецтва: технології та засоби.
42. Історичний огляд розвитку теорії і практики музичного виховання в Україні.
43. Музичне виховання в Україні у ХХ ст.
44. Музично-педагогічна діяльність Миколи Леонтовича.
45. Музично-педагогічна діяльність Кирила Стеценка.
46. Музично-педагогічна діяльність Миколи Верховинця.
47. Музично-педагогічна діяльність Бориса Яворського.
48. Музично-педагогічна діяльність Якова Степового.
49. Музично-педагогічна діяльність Дмитра Кабалевського.
50. Інтерес до музики як основне завдання масового музичного виховання.
51. Музичні здібності та їх розвиток: історичний аспект.
52. Відносна система сольмізації: історія і сучасність.
53. Використання відносної системи сольмізації на уроках музичного мистецтва в початкових класах.
54. Музикальність дитини та її розвиток в молодшому шкільному віці (підлітковому віці).
55. Використання індивідуального підходу в процесі музичного виховання учнів.
56. Методика активізації учнів до різноманітної музичної діяльності.
57. Творча діяльність учнів на уроках музики.
58. Вокально-хорове виховання учнів початкових класів (чи вказується інша вікова група).
59. Використання вокальних вправ на уроках музичного мистецтва в школі.
60. Методика розучування пісні та її художнє осмислення.
61. Робота над дикцією та інтонацією в шкільному хорі.
62. Розвиток в учнів навичок багатоголосого співу.
63. Музичне сприймання і особливості його розвитку у молодших школярів (чи вказується інша вікова група).
64. Методика організації слухання та інтерпретації музики в початкових класах.
65. Методика організації слухання та інтерпретації музики в середніх класах.
66. Використання міжпредметних зв'язків як засіб активізації музичного сприймання учнів.
67. Золтан Кодай і його система розвитку ладового відчуття дітей.

68. Система дитячого музичного виховання в зарубіжних країнах (вказуються конкретно країни).
69. Музично-ритмічні рухи на уроках музичного мистецтва в загальноосвітній школі.
70. Ознайомлення учнів старшого підліткового віку із стилями сучасної музики.
71. Ознайомлення учнів 6-7 класів з поняттям музичного стилю.
72. Творчість вчителя музики в процесі підготовки уроку музики.
73. Проблемно-творче навчання музики в загальноосвітній школі.
74. Методи музичного виховання в історичній ретроспективі.
75. Активізація мислення учнів на уроці музичного мистецтва.
76. Активізація уваги учнів на уроці музичного мистецтва.
77. Позакласна музично-виховна робота в початкових класах (чи вказується інша вікова група).
78. Гурток слухання музики в ЗНЗ.
79. Дитяча опера в школі як засіб музично-естетичного виховання учнів.
80. Оперна студія в ЗНЗ.
81. Вокально-інструментальний ансамбль в ЗНЗ.
82. Музичний клуб в ЗНЗ.
83. Музичний лекторій в ЗНЗ.
84. Фольклорний ансамбль в ЗНЗ.
85. Факультатив з музичного мистецтва для 9-12 класів ЗНЗ.
86. Методика роботи з хоровим колективом в ЗНЗ.
87. Удосконалення педагогічної оцінки на уроках музики.
88. Методика використання вокально-хорових вправ на уроці музичного мистецтва в загальноосвітній школі.
89. Проблемна ситуація на уроці музичного мистецтва в загальноосвітній школі.
90. Взаємозв'язок видів діяльності на уроці музичного мистецтва.
91. Методика виховання музичного слуху методом відносної сольмізації.
92. Використання сучасної музики в процесі вивчення музики композиторів минулого.
93. Музично-виховна робота з дітьми та молоддю поза школою.
94. Сенсорно-моторний метод в початковому музичному вихованні.
95. Героїко-патріотичне виховання учнів засобами музичного мистецтва.
96. Взаємозв'язок різних видів музичної діяльності на уроці.
97. Міжпредметні зв'язки як засіб активізації музичного сприймання учнів.

98. Використання ігрових форм роботи на уроках музичного мистецтва в початкових класах.
99. Формування музичних інтересів учнів (вказується вікова група).
100. Аналіз передового досвіду музичного виховання в школі (огляд статей, використання місцевого матеріалу).
101. Використання дитячого фольклору на уроках музики в початкових класах.
102. Творчість Миколи Лисенка на уроках музичного мистецтва в школі.
103. Творчість Кирила Стеценка на уроках музичного мистецтва в школі.
104. Творчість Миколи Леонтовича на уроках музичного мистецтва в школі.
105. Творчість Віктора Косенка на уроках музичного мистецтва в школі.
106. Творчість сучасних українських композиторів на уроках музичного мистецтва в школі.
107. Творчість Петра Чайковського на уроках музичного мистецтва в школі.
108. Творчість Сергія Прокоф'єва на уроках музичного мистецтва в школі.
109. Творчість Вольфганга-Амадея Моцарта на уроках музичного мистецтва в школі.
110. Творчість Людвіга Бетховена на уроках музичного мистецтва в школі.
111. Пісенна творчість Аркадія Філіпенка на уроках музичного мистецтва в школі.
112. Народна пісня на уроках музичного мистецтва в початкових класах.
113. Народна музична творчість на уроках музичного мистецтва в основній школі.
114. Епічні пісні на уроках музичного мистецтва в школі.
115. Календарно-обрядові пісні на уроках музичного мистецтва в школі.
116. Хорова музика на уроках музичного мистецтва в школі.
117. Методика роботи над освоєнням учнями жанру опери (або симфонії, сонати, кантатно-ораторіальної музики).
118. Джазова музика та її вивчення в школі.
119. Взаємозв'язок літератури і музики та його осмислення на уроках музичного мистецтва в школі.

120. Сучасні напрямки розвитку музичного мистецтва і їх роль у формуванні музичної культури учнів.
121. Взаємозв'язок музики та образотворчого мистецтва та його осмислення на уроках музичного мистецтва в школі.
122. Методика вивчення теми „Світ почуттів у музиці”.
123. Методика вивчення теми „Музика розповідає і зображує”.
124. Методика вивчення теми „Пісня, танець, марш”.
125. Методика вивчення теми „Подорожі з піснею, танцем, маршем”.
126. Методика вивчення теми „Музична мова”.
127. Методика вивчення теми „Пісенність, танцювальність, маршовість”.
128. Методика вивчення теми „Інтоніяція”.

ОСНОВИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Контрольні роботи з курсу мають на меті перевірити знання студентами основних розділів, понять, термінології курсу (теоретичні питання) та уміння знаходити потрібні приклади реалізації методичних положень (практичні питання).

Варіант 1

Розкрити освітні можливості музики.

Навести приклад організації рухів під музику для слухання.

Варіант 2

Розкрити виховні можливості музики.

Навести приклад завдань до теми „Українські народні інструменти”.

Варіант 3

Розкрити особливості музика як виду мистецтва.

Навести приклад завдань для перевірки ритмічного відчуття учнів першого класу.

Варіант 4

Охарактеризувати структуру пояснювальної записки програми з музики в загальноосвітній школі.

Навести приклад завдань до теми „Музика мого народу”.

Варіант 5

Охарактеризувати тематизм програма „Музика” для 1-4 класів.

Навести приклад поспівки на трьох звуках (тривалості – восьмі, четверті).

Варіант 6

Перечислити усі можливі види діяльності на уроці музики в молодших класах.

Навести приклад поспівки-вітання.

Варіант 7

Пояснити зв'язки теоретичного вивчення музики на уроці з практичними видами діяльності.

Навести приклад пісень з використання гри на елементарних музичних інструментах.

Варіант 8

Розкрити складові поняття музична грамота.

Навести приклад пояснення учням поняття „тривалість звуків”.

Варіант 9

Пояснити методику використання музичної грамоти під час співу.

Навести приклад завдань для розвитку ладового відчуття.

Варіант 10

Охарактеризувати матеріал для хорового співу в молодших класах.

Навести приклад пояснення учням поняття „висота звуків”.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Контрольно-перевіряюче заняття

Навчальні та контролюючі тести

До теми: Урок музики

1. Які завдання уроку музики не є навчальними?
 - прийти до висновку про зв'язок розмовної та музичної мови;
 - знайомство з творчістю композитора;
 - вивчення нотної грамоти;
 - розвиток творчих здібностей.
2. Який з можливих видів діяльності на уроці музики випущений: хоровий спів, музикування на елементарних музичних інструментах, музично-ритмічні рухи, творчість, теоретичне вивчення музики?
3. Де місце вокально-хорових вправ на уроці музики?

- на початку уроку;
 - в кінці уроку;
 - перед музикуванням;
 - перед розучуванням мелодії пісні.
4. Бесіда до слухання музики має обов'язково включати:
- розповідь про композитора;
 - розповідь про виконавця;
 - оголошення назви твору, автора, виконавця;
 - підведення до теми уроку та завдання до сприймання твору.
5. Яка генеральна тема уроків музики в загальноосвітній школі?
- життя в музиці;
 - музика в житті;
 - музика і діти;
 - музика і життя.
6. Які види діяльності розвивають вокально-хорові навички?
- слухання музики;
 - хоровий спів;
 - музикування;
 - музично-ритмічні рухи.
7. Для якого виду діяльності найнеобхіднішим буде даний навчальний матеріал: знаки нотного письма, схеми форм музики, правила-визначення музичних жанрів, вправи, сходинок, драбинки?
- творчість;
 - хоровий спів;
 - слухання музики;
 - теоретичне вивчення музики.
8. Матеріал для яких видів діяльності вчитель бере з поурочних методичних розробок уроків програми?
9. Матеріал для яких видів діяльності вчитель має продумувати самостійно?
10. Для якого виду діяльності найнеобхіднішим буде даний навчальний матеріал: розспівка, настройка в тональності, пісня, поспівка, вокаліз?
- творчість;

- хоровий спів;
- слухання музики;
- теоретичне вивчення музики.

До теми: Тематизм програми „Музика”

1. В якій чверті якого класу вивчаються жанри української народної пісні?
2. В якій чверті якого класу вивчаються жанри українського народного танцю?
3. В якій чверті якого класу вивчаються форми музики варіація, рондо, одно-, дво-, тричастинна форми?
4. В якій чверті якого класу вивчаються музичні твори самих різноманітних жанрів, що містять в собі ознаки пісень, танців, маршів?
5. Куди можуть завести три типи музики - пісня, танець? марш?
6. Як називається тема 1 класу, II чверті?
7. Як називається тема 2 класу, II чверті?
8. Як називається тема 3 класу, II чверті?
9. Які жанри української пісні вивчаються з першого класу?
10. В якій чверті якого класу вивчаються засоби виразності музичної мови?
11. Як називається тема 3 класу, IV чверті?
12. В якій чверті якого класу вивчаються зображальні та виражальні інтонації?
13. Як називається тема 3 класу, III чверті?
14. В якій чверті якого класу вивчається „музика різних народів світу”?
15. В якій чверті якого класу музика вивчається як мова почуттів?
16. В якій чверті якого класу вивчається опера, балет, симфонія, концерт?
17. Як називається тема 1 класу, III чверті?
18. Як називається тема 1 класу, IV чверті?
19. Як називається тема 1 півріччя 4 класу?
20. Як називається тема 2 півріччя 4 класу?

Тести на перевірку знань музичної грамоти

1. Якими назвами позначається абсолютна висота музичних звуків?
 - 1, 2, 3, 4...
 - йо, ле, ві, на...
 - до, ре, мі, фа...
 - прима, секунда, терція, кварта...
2. Якими назвами позначається тривалості музичних звуків?
 - хвилина, секунда, година...
 - чверть, восьма, половинна...
 - одночастинні, двочастинні...
 - рівномірна, нерівномірна...
3. Які лади музики бувають?
 - мажор, мінор...
 - бемоль, дієз...
 - низькі, високі...
 - вузькі, широкі...
4. Як називається самий стійкий ступінь ладу, який він за номером?
 - субдомінанта, четвертий;
 - домінанта, п'ятий;
 - тоніка, перший;
 - ввідний, другий.
5. Які ступені ладу називають стійкими?
 - 1, 2, 3;
 - 1, 3, 5;
 - 3, 5, 7;
 - 2, 6, 4.
6. Яка найменша відстань між звуками?
 - півтон, тон, октава, нона
7. З яких найменших відстаней будуються гами?
 - тон, півтон;
 - кварта, квінта;
 - грами, міліграми;
 - міліметр, сантиметр.
8. Як позначають відстані між музичними звуками?

- 1, 2, 3, 4...
 - йо, ле, ві, на...
 - до, ре, мі, фа...
 - прима, секунда, терція, кварта...
9. Які жанри вивчаються на уроках музики в початкових класах?
- ораторія, кантата;
 - соната, симфонія;
 - пісня, танець марш;
 - опера, балет.
10. Які пісні не є календарно-обрядовими?
- колядки, щедрівки;
 - гаївки, рогульки;
 - обжинкові, ужинкові;
 - ліричні, жартівливі.

Тести на перевірку знань музичної грамоти

1. Які ступені ладу є нестійкими?
 - 1, ДД4;
 - 2, 4, 6, 7;
 - 1, 3, 5, 7;
 - 2, ЗЛ5.
2. Які назви висоти музичних звуків не є „відносними”?
 - йо, ле, ві, на...
 - 1, 2, 3, 4...
 - до, ре, мі, фа...
 - ут, ре, мі, фа...
3. Які тривалості звуків рахуються на РАЗ-і?
 - чверть;
 - половинна;
 - ціла;
 - восьма.
4. Яка нота пишеться на другій лінійці нотного стану?
 - сі;
 - ля;
 - соль;
 - фа.

5. Який розмір, якщо в одному такті є дві чвертні ноти?
 - 2/2;
 - 2/4;
 - 3/4;
 - 4/4.
6. Який розмір якщо в одному такті є три чвертні ноти?
 - 2/2;
 - 2/4;
 - 3/4;
 - 4/4.
7. В якій чверті якого класу вивчається тема: „Про що і як розповідає музика”?
 - I чверть 1-го класу;
 - II чверть 1-го класу;
 - III чверть 1-го класу;
 - IV чверть 1-го класу.
8. Які навички не є вокально-хоровими?
 - дикція;
 - дихання;
 - унісон;
 - диригування.
9. Які завдання уроку музики не є навчальними?
 - прийти до висновку про зв'язок розмовної та музичної мови;
 - знайомство з творчістю композитора;
 - вивчення нотної грамоти;
 - розвиток творчих здібностей.
10. Який з можливих видів діяльності на уроці музики випущений: хоровий спів, музикування на елементарних музичних інструментах, музично-ритмічні рухи, творчість, теоретичне вивчення музики?
 11. Де місце вокально-хорових вправ на уроці музики?
 - на початку уроку;
 - в кінці уроку;
 - перед музикуванням;
 - перед розучуванням мелодії пісні.
 12. Бесіда до слухання музики має обов'язково включати:
 - розповідь про композитора;

- розповідь про виконавця;
- оголошення назви твору, автора, виконавця;
- підведення до теми уроку та завдання до сприймання твору.

13. В якому класі вивчаються теми: „Музика мого народу”, „Між музикою мого народу та музикою інших народів немає непереборних меж”?

- 1;
- 2;
- 3;
- 4.

14. Про який музичний жанр йде мова: твір для симфонічного оркестру, що складається, як правило з 4 частин?

- п'єса;
- балет;
- соната;
- симфонія.

15. Одноголосна послідовність музичних звуків, що виражає певну музичну думку називається: ладом, мелодією, ритмом, жанром.

Лабораторне заняття № 1

Тема: Організація слухання музики у початкових класах

Лабораторне заняття № 2

Тема: Вокально-хорова робота на уроках музики

Лабораторне заняття № 3

Тема: Організація дитячого оркестру на уроках музики

Лабораторне заняття № 4

Тема: Музично-ритмічні рухи в початкових класах на уроках музики

Лабораторне заняття № 5

Тема: Вивчення основ класичного танцю

Лабораторне заняття № 6

Тема: Вивчення основ народного танцю

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Змістовний модуль 1	10
1.1. Місце музики в житті суспільства	10
1.2. 3 історії музичного виховання	12
Змістовний модуль 2	16
2.1. Мета, завдання, зміст та методи музичного виховання	16
2.2. Урок музики як основна форма музичного виховання	20
Змістовний модуль 3	24
3.1. Позакласна та позашкільна робота з музичного виховання у початкових класах	24
3.2. Основні види музичної діяльності, що використовуються в процесі уроків музики в початковій школі	26
Змістовний модуль 4	29
4.1. Музичні здібності та їх розвиток у молодшому шкільному віці	29
4.2. Становлення та розвиток хореографічного мистецтва	34
Практичні заняття	37
<i>Практичне заняття № 1</i>	37
<i>Практичне заняття № 2</i>	38
<i>Практичне заняття № 3</i>	39
<i>Практичне заняття № 4</i>	40
<i>Практичне заняття № 5</i>	42
<i>Практичне заняття № 6</i>	43
<i>Практичне заняття № 7</i>	44
<i>Практичне заняття № 8</i>	45
<i>Практичне заняття № 9</i>	46
<i>Практичне заняття № 10</i>	48
<i>Практичне заняття № 11</i>	49
<i>Практичне заняття № 12</i>	58
Лабораторні роботи 1-6	65

Навчальне видання

***ОСНОВИ МУЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ І ХОРЕОГРАФІЇ З
МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ***

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Укладач:
Колесніков С.А.

Відповідальний за випуск:
Крижановська Т.І.

Комп'ютерна верстка:
Федорук Л.М.

Підписано до друку 15.12.2009 р.
Папір офсет. Формат 60/84 1/16.
Ум. др. арк. 2,23.
Тираж 100. Зам. № 313/2.

*Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12*